

مترجمان

فصلنامه علمی دانشجویی مترجمی زبان
مرکز آموزش علمی کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۱۱

سال اول - شماره دوم - پاییز ۱۴۰۳

صاحب امتیاز:

انجمن علمی دانشجویی مترجمی زبان انگلیسی
مرکز آموزش علمی کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۱۱ تهران

مدیر مسئول و سردبیر :

میترا شیرانلی

استاد مشاور:

دکتر بیژن داوری دولت آبادی

نشانی:

تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه رشت چی
پلاک ۸، ۱۰، ۱۲ - تلفن ۶۶۴۳۶۰۹۷

Motarjeman

همکاران این شماره

استاد بیژن داوری (مدیر گروه زبان)

استاد مریم ممسنی

استاد شهریار سرداری ایروانی

استاد عباس موقاری

میترا شیرانلی

مهرداد فرشیدپژوه

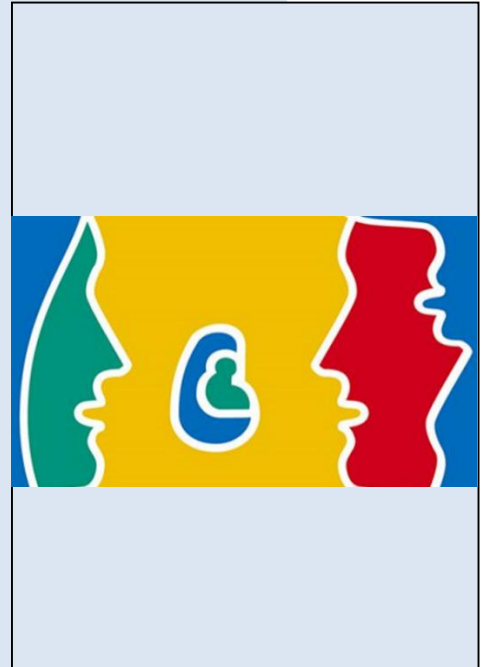
آیسان مرامی

الهام ممیدی

لیلا استادی

فاطمه میرصانعی

زهرا عباسی

مترجمان؛

سفیران

زبان

و

فرهنگ

کشور

استاد بیژن داوری دولت آبادی

مدیر گروه مترجمی زبان

شاید این جمله برای برخی از شما مخاطبان گرامی اندکی آرمان‌گرایانه به نظر بیاید، اما جایگاه مترجمان می‌بایست به مثابه‌ی سفیران فرهنگی در یک کشور مدنظر قرار داده شود.

چنانچه همین موضوع مدنظر دانشجویان گرامی رشته قرارگیرد، به گونه‌ای که باعث تزریق روحیه‌ی کاوشگری و فعالیت علمی در آنان شود، در موضوع اشتغال آنان نیز سهم قابل‌توجهی خواهد داشت. عیارِ ترجمه با دانش ذهنی مترجم که در بیان یا بر قلم جاری شده، سنجیدنی‌ست و اگر ترجمه‌ی یک مترجم، مخاطب فراوان دارد، از ابتدا تا انتها حاصل تلاش بی‌وقفه خالق آن بوده است. «کار نیکوکردن از پرکردن است» و این ضرب‌المثل در کار ترجمه، شاید حتی اعتباری بیش از حد متعارف داشته باشد. گذشته از این، با توجه به این- که زبان انگلیسی در سرتاسر جهان به عنوان زبان واسطه در هر فعالیتی شناخته شده‌است، تسلط بر آن می‌تواند زمینه‌های اشتغال در گستره‌ی بسیار وسیعی از مشاغل نو در جهان امروز را فراهم آورد.

در حوزه‌ی ترجمه‌ی شفاهی، یک مترجم در کنار تسلط به زبان به معنای محض آن، هر اندازه که جنبه‌های مختلف فرهنگی هر دو زبان مبدأ و مقصد را بهتر و بیشتر شناخته باشد، در کار خود موفق‌تر بوده و صد البته جلوه مناسب‌تری از فرهنگ کهن و زبان غنی در زبان مادری خود را در فرآیند ترجمه بازنمایی می‌کند. همین موضوع در ترجمه‌ی کتبی هم قابل اشاره است. ارائه معادل‌های مناسب و در بسیاری از موارد معرفی واژه‌های جدید در ترجمه، ساخت یک واژه یا اصطلاح با توجه به ظرفیت بالای واژه‌سازی در زبان فارسی، نیازمند مطالعه‌ی متون گوناگون در زمینه‌های مرتبط با آن است تا واژگان ذهنی مترجم در چنین موقعیت‌هایی هرچه بیشتر تقویت شده باشد.

با عنایت به تبادل نظر و خلق ایده‌های نو و کاربردی که اندیشه‌ی تشکیل یک انجمن، به عنوان رابط میان کلیه اعضای خانواده‌ی گروه مترجمی زبان انگلیسی در مرکز ۱۱ فرهنگ و هنر دانشگاه علمی-کاربردی شکل گرفت و با این‌که هنوز به یک‌سالگی خود نرسیده، با یاری خداوند متعال اقدامات قابل توجهی توسط دانشجویان و مدرسین محترم فعال در آن صورت پذیرفته است. یکی از آن موارد، برگزاری دو همایش با عنوان «زبان‌آشنا» بود که با هدف معرفی رسمی انجمن، آشنایی بیشتر دانشجویان و دانش‌آموختگان ورودی‌های مختلف با یکدیگر و همچنین مدرسین محترم گروه مترجمی و مهم‌تر از هر چیز، هم‌اندیشی در خصوص زمینه‌های مشترک فکری و عملی برای فعالیت‌های آتی کلیه‌ی اعضاء بود.

در این همایش‌ها، که برای بار نخست در آبان ماه سال گذشته و بار دوم در اردیبهشت ماه سال جاری برگزار گردید، تلاش شد تا با معرفی دانشجویان نمونه و تقدیر از آن‌ها با هدف تزریق روحیه‌ی کوشندگی به دانشجویان عزیز، این سرمایه‌های واقعی میهن عزیزمان به تداوم فعالیت‌های علمی و عملی خود ترغیب شوند.

در پایان این بخش، ضمن تشکر از کلیه‌ی دست‌اندرکاران این شماره از نشریه که در هر مرحله‌ای از تولید آن سهمی داشتند، مجدداً از یکایک دانشجویان، دانش‌آموختگان و مدرسین محترم درخواست می‌نمایم دوستان خود را در شماره‌ی بعدی نشریه مترجمان یاری نموده و کمک‌های خود را در هر زمینه‌ای که خود امکان‌پذیر می‌دانند، اعم از ارائه‌ی مطالب مرتبط با حوزه‌ی زبان، ترجمه یا آموزش آن، ویراستاری متون، تهیه‌ی انواع گزارش و مصاحبه، صفحه‌آرایی، عکاسی و امور گرافیکی و موارد مشابه، از این نشریه دریغ ننمایند.

استاد مریم ممسنی

البته باید اذعان کرد که رشته مطالعات ترجمه نه تنها در کشور ما، بلکه در تمام دنیا رشته نوپایی محسوب می‌شود، به عنوان رشته‌ای که ویژگی میان رشته‌ای دارد. لذا مطالب فراوانی در رابطه با این رشته و هم ارتباط آن با سایر رشته‌های دیگر دانشگاهی وجود دارد.

سوزان بسنت^۱ (۱۹۹۰) که یکی از نظریه‌پردازان برجسته‌ی رشته‌ی مطالعات ترجمه به همراه آندره لفور^۲ که او نیز از پایه‌گذاران تئوری و عمل ترجمه می‌باشد، در راه‌اندازی رشته‌ی مطالعات ترجمه با یکدیگر همکاری تنگاتنگی داشته‌اند.

شایان ذکر است در مقاله حاضر تلاش شده نقطه نظرات این دو دانشمند برجسته را مطرح کرده و به معرفی این رشته به‌طور ولو مختصر بپردازیم. معمولاً در کشور ما فاصله‌ای میان تئوری و عمل ترجمه تا حدی کماکان محسوس است. گاهی ترس از تئوری در عبارات کسانی که دستی در کار ترجمه دارند مشاهده می‌شود: "کسی که تئوری ترجمه را خوانده باشد نمی‌تواند ترجمه کند؛ تئوری ترجمه، ارتباطی با ترجمه کردن ندارد". البته در مقابل نظریه‌پردازان ترجمه دست به ترجمه نمی‌زنند و اگر هم به این کار دست بزنند تنها به چند ترجمه آن هم به‌طور تفننی اکتفا می‌کنند.

در ابتدا به نقل‌قولی از استاد «دکتر فرزانه فرحزاد» در رابطه با رشته مطالعات ترجمه می‌پردازم. "کار ترجمه سابقه‌ای بسیار طولانی دارد، اما مطالعات ترجمه، رشته‌ی دانشگاهی نسبتاً نوپایی است که به بررسی متن ترجمه، فرایند ترجمه و نقش ترجمه در جوامع و در دوران‌های تاریخی مختلف می‌پردازد. شایان ذکر است که این رشته با رشته‌های دیگری همچون زبان‌شناسی، روان‌شناسی زبان، جامعه‌شناسی، تاریخ‌نگاری و مطالعات فرهنگی تعامل دارد. یعنی هم ابزارهایی برای تحقیق در این رشته‌ها فراهم می‌کند و هم خود از یافته‌ها و ابزارهای پژوهشی استفاده می‌کند و راه را برای تحقیقات میان رشته‌ای هموار می‌کند." (فرزانه فرحزاد - در مقدمه کتاب چگونه فرهنگ‌ها ساخته می‌شود؟)

بسنت (۱۹۹۰) معتقد است که ترجمه در وهله اول یک فرایند مکالمه‌ای است و روش کار من با همکارم در طول سالیان مکالمه-ای بوده است. امروزه اندیشه‌های جالب توجه و نیز نوآوری در مطالعات ترجمه در اکثر دانشگاه‌های معتبر دنیا در جریان است. رشته نوپا یا بهتر است بگوییم بینارشته‌ای مطالعات ترجمه به پیکار در فضای میان مطالعات ادبی، زبان‌شناسی و علوم اجتماعی پرداخته و در راه این کشمکش‌ها تحولات بسیاری را از سر گذرانده است. مطالعات ترجمه با حرکت از برهه‌ای که در آن تنها برای اثبات اعتبار خود می‌جنگید، اکنون در برهه‌ای است که کیفیتی تغییرپذیر دارد و می‌تواند رنگ و شکل خود را عوض کند و خود را به چیزهای متفاوت ترجمه کند.

آشنایی با

رشته

مطالعات ترجمه

در کشور عزیزمان ایران پس از انقلاب اسلامی، در سال ۱۳۵۷ و به ویژه پس از انقلاب فرهنگی که توسط ستاد انقلاب فرهنگی در دانشگاه‌ها به وقوع پیوست، رشته ترجمه در مقطع کارشناسی به تصویب رسید. در نتیجه اکثر دانشگاه‌ها اقدام به جذب دانشجو در این زمینه نمودند و حدود بیست سال است که امکان تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد رشته مطالعات ترجمه نیز در اکثر دانشگاه‌های کشور فراهم گردیده و هم‌اکنون چند سالی است که تحصیل در مقطع دکترای رشته مطالعات ترجمه در چند دانشگاه معتبر کشورمان راه‌اندازی شده است و به قرار اطلاع، چند نفری نیز در مقطع دکترای این رشته، فارغ‌التحصیل شده و جذب برخی از دانشگاه‌ها شده‌اند.

در پایان رجای واثق دارم که گسترش ترجمه عملی نیز در راستای رشته مطالعات ترجمه در دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی و آموزشی کشورمان بیش از پیش توسعه یابد چرا که نگارنده بر این عقیده است که تئوری‌ها و مطالب علمی درباره‌ی ترجمه لازم، ولی کافی نیست و ما نیازی مبرم به ترجمه‌ی عملی و تربیت مترجم حرفه‌ای داریم.

امید است در آینده‌ای نه چندان دور، در راستای راه‌اندازی رشته‌ی تربیت مترجم حرفه‌ای نیز در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اقدامی عملی صورت بگیرد.

References

1Susan Bassnett
2Andre Lefevere

Bassnett, Susan and Lefevere, Andre (eds.), Translation, History, Culture, London: printer (Reprinted, Cassell; 1995)

Lefevere, Andre (1992), Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame. London and New York: Routledge.

Interests The Gateway To Success:

Interests are usually neglected in our passage of life. The array of practical courses in the academic curriculum list for English translation students shall be considered a source of educational fortune; a potential power to reunion your interests toward precise goals. This will make the students face a constructive path before themselves at UAST with their curricular activities. Let's swing over our past and present interests and re-establish them through the lens of our colourful list of "stand-alone" at the university.

استاد شهریار سرداری

Back in time, most of the students of English Language (Translation & English Literature) conventionally followed a standard path for their "post-school" learning activities and career, the path that ended in teaching or translation most of the time. "Teaching" and "Translation" are the powerful magnets for both students and graduates to choose as their job. The point which still exists in this way of job finding is that the job seeker leaves the future of his/her career path in "Translation" to the employer and the field of its business. However per spectrum of courses which have been developed at the faculty of English Translation at UAST many years ago, students as potential job seekers apt to advance their vision for diverse opportunities in future. The courses and subjects shall be considered as the continuum that provides students with a wide range of possibilities while at university and after their graduation to target the job market more precisely and vibrantly according to their interests.

Students of English Translation now face a list of opportunities: curricular modules under lucrative subjects such as tourism, journalism, sport, political science, business, economics and ... to be pursued not only as part of their educational activities but also as a source to be linked with their intuitive power and lead their way toward a bright future. Success is nothing but "**enthusiasm**" plus "**hard work**" that shapes your status and makes it to the next level of you with its positive consequences. In the academic atmosphere, the primary step toward success could be as easy as selecting the most appealing subject, developing enthusiasm for it and following the various aspects of the subject; then after a little while you will find yourself at the next level of knowledge and feel totally ready to pursue your way to become an expert in the selected field. So the next level of you at the "success route" happens just by blending enthusiasm and focused efforts. The timeline could be as small as months, depending on the subject's array, your enthusiasm and efforts! Success could be so close if the trio "subject, enthusiasm & effort" go well together. By and large your interests – alive or neglected – play the vital role to ignite your steps forward toward success or better say "the next level of you". Think to your interests, keep them alive and be proud of having them!

Decade(s) ago, career paths and relative success could literally left to some respective chances one could face or develop within his or her social radius! Namely, some newspaper job vacancy advertisements or, more favourable - a friend's hint about a job could be the starting point for a lifetime route as one's job that could have been hardly diverted for decades.

Now, we are experiencing different environments in terms of academic versatility and social networking. These help to forward our progress in job market even individually by focusing on our interests, enthusiasm and aptitude. The power of networks makes self-study as an "individual made to measure self-education" a new level of success that is fuelled primarily by your own interest, enthusiasm and of course hard work

Let's mention that the hard work is no longer "hard" when being performed under the shade of our interests – it's just fun!

Higher education served as a degree holder's jumping board, maybe around the mid-20th century, as the topics, academic literature and whatever was discussed in the university was almost the only scientific and experiential material that existed at the time (specifically in our country).

Now the social networks made our educational and life experience vast, versatile and quick, leading us toward the next level of education experience. The experiential aspect of learning is intertwined: a blend of teacher expertise and student experience along with the multitude of data from the web, society and the ever-increasing demands for differentiating the output of our education in favour of business!

Now, higher education serves as one piece of the success puzzle, and the “jumping board” need to be individually designed by each and every student for themselves per their personal aptitude, skill, and the competencies gained all through their years at the university (*as well as their years in society and job market*). Aiming toward constant growth enables students to develop a sharp vision of the job markets - the vision that provides them with the requirements and the possibilities for breakthrough success in their career path.

Find out your interests, be kind to them, nourish them with knowledge and experience, and consider them as the focal point of your attention. Energy goes to your attention, and gradually you realise that your interests are serving as the clue to your potential success. Years at university are a unique “life investment time” with almost no substitute – seize the time with developing enthusiasm for learning and spending your time and energy on experiencing your knowledge. It is good to know that class lecturers and classmates act as invaluable sources of knowledge and experience and provide a wealth of information to you as if you’re spending time with trustworthy mentors. Enjoy the journey and nourish your life with the right material.

Do you like to be a successful teacher?

استاد عباس موقاری

The first and foremost feature, characteristics or quality that you should have for becoming a successful teacher is love. Yes, love, but what kind of love you should have towards your students. Definitely and exactly, I mean the same love that your father and your mother have towards you. Your father and mother love you regardless of your weak or strong points, regardless of your positive or negative characters, regardless of your abilities disabilities, competence or incompetence. They always love you and

cherish you even when you are rude aggressive and make mistakes or errors. They do their best and try to feel, understand and help you and find a way to solve your problems, difficulties or troubles. They wish to make you improve and develop. They love you from the bottom of their hearts not from the surface of their hearts. They feel not sympathy but empathy for you. They are ambitious for your future, for your life and for your success. If, as a teacher, you develop such a feeling inside you and your heart and your mind, you will certainly become more patient, more persevered and endurance towards your students and consequently will be Successful. Let me finish this paragraph by a very well know quotation from Goethe, the famous and renowned German novelist and poet who was very great and loved Hafez, the Iranian poet. Goethe has said:

"We learn from those we love."

Another quality and characteristics that you need in order to be a successful teacher is your ability to motivate the students and give them motivation. There are two types of motivations. Internal or spiritual motivation and external instrumental motivation. Internal motivation exists within the heart and mind of the students whereas external or instrumental motivation is provided for the students by their teachers. And it should be stated that spiritual motivation is permanent and everlasting but instrumental one is temporary, and transient, and fleeting. Let me remind you of a very old and ancient proverb concerning both the external and internal motivation. This often quoted and retold proverb is this: You can lead horse towards water, but you cannot make the horse drink.

As a teacher, don't try to focus on ex the external motivation and forces the students to come to class and to do the homework. Don't try to be pushy and push the students to study, to listen and to write. Don't try to frighten the students that if they don't come to class, they will lose the grades on they will be deleted from the Course. Don't press them, pressure has an opposite and contrary result. All these are external motivations which are useless and ineffective. Provide the students with internal and permanent motivation by making the lesson interesting for them.

Try to show them that English is really helpful and useful for them and for their future and career. Be friendly and make the class and the lesson enjoyable for them. If your students feel your friendliness and see the usefulness and Utility of English, they themselves turn to English without your threats and pressures.

In the next volumes of this publication I try to continue this topic more.

ترجمه‌ی ماشینی، رویکردها و چالش‌ها (بخش اول)

مقدمه

در جهان امروز که ارتباطات به شکلی فزاینده در میان تمامی مردم در سطح جهان با زبان‌های گوناگونی، همچنان در حال گسترش یافتن است و با توجه به این که زبان، همچنان محوری‌ترین ابزار ارتباط میان انسان‌هاست، به همان نسبت نیاز به ترجمه نیز به شکل مستمر بوده‌است. این نیاز در سال‌های اخیر که میلیاردها نفر در سراسر جهان به انواع مختلفی از اسناد و متون در صفحات وب دسترسی پیدا کرده‌اند، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است.

ترجمه‌ی ماشینی^۱ به عنوان شاخه‌ای از زبان‌شناسی رایانشی^۲ به کاربرد رایانه با هدف ترجمه‌ی متن از یک زبان طبیعی به زبان طبیعی دیگر اشاره دارد. منظور از زبان طبیعی، هر زبانی است که دست‌کم دو یا چند انسان آن را در قالب زبان مادری فراگرفته و از آن استفاده کنند. در ادامه به معرفی کلی ترجمه‌ی ماشینی و برخی از مهم‌ترین رویکردهای آن خواهیم پرداخت.

ظهور ترجمه ماشینی

شاید تعجب‌آور به نظر برسد، اما ریشه‌های ترجمه‌ی ماشینی به قرن ۱۷ و اندیشه‌های رنه دکارت، فیلسوف و دانشمند شهیر فرانسوی بازمی‌گردد. وی در سال ۱۶۲۹ پیشنهاد یک زبان جهانی^۳ را داد که ایده‌های معادل یکدیگر را با نمادهای یکسان به اشتراک بگذارد. با این حال، وارن ویور، دانشمند و ریاضی‌دان آمریکایی بود که در سال ۱۹۴۹ ایده‌ی ترجمه‌ی ماشینی را مطرح کرد و پس از آن بود که تحقیقات و فعالیت‌های گسترده‌ای از ابتدای دهه ۵۰ در این زمینه آغاز گردید. این تحقیقات که از دانشگاه جورج تاون به شکل جدی دنبال شد، منجر به برگزاری اولین کنفرانس ترجمه‌ی ماشینی در سال ۱۹۵۶ در لندن گردید و محققان این حوزه در سال ۱۹۶۲ انجمن ترجمه‌ی ماشینی و زبان‌شناسی رایانشی^۴ را در آمریکا تأسیس نمایند. بیش از ۳۰ سال بعد، استفاده از ترجمه‌ی ماشینی در فضای وب، از شرکت سیستم‌ران^۵ در سال ۱۹۹۶ مطرح گردید و پس از آن شرکت‌های بسیاری نرم‌افزارهای ترجمه تحت وب خود را یکی پس از دیگری عرضه نمودند.

فرآیند ترجمه

برای پردازش هر نوع ترجمه، اعم از انسانی یا ماشینی، اساساً معنای یک متن از زبان اصلی باید به‌طور کامل در زبان دیگر بازآفرینی شود. این فرآیند اگر چه در همین یک جمله‌ی کوتاه قابل بیان است، اما آن‌چه در عمل اتفاق می‌افتد، بسیار پیچیده‌تر است. فرآیند ترجمه‌ی انسانی، به شکل ساده‌ی آن شامل دو مرحله‌ی عمده می‌شود: یکی کدگذاری یک مفهوم در زبان مبدأ و دومی کدگشایی آن در زبان مقصد. اما در پس این فرآیند به ظاهر ساده، یک عملیات شناختی پیچیده در جریان است. برای کدگذاری معنای متن در زبان مبدأ، مترجم باید همه خصیصه‌های متن را تأویل و تحلیل کند، که این خود فرآیندی که نیاز به دانش و تسلط نسبت به دستور زبان، معناشناسی، نحو، اصطلاحات و غیره در زبان مبدأ و در کنار آن آگاهی از فرهنگ گویش‌وران و نحوه‌ی بازنمون آن در زبان آن‌ها دارد. صد البته همین مهارت و تسلط، برای کدگشایی آن مفهوم در زبان مقصد نیز برای مترجم ضروری است.

^۱Machine Translation

^۲Computational Linguistics

^۳Universal Language

^۴Association for Machine Translation and Computational Linguistics

^۵SYSTRAN

از آنجایی که زبان‌های طبیعی بسیار پیچیده هستند، ترجمه‌ی ماشینی مبدل به کاری دشوار می‌گردد. بسیاری از کلمات دارای معانی متعدد هستند. همچنین برخی جملات دارای چندین خوانش متفاوت بوده و برخی روابط دستوری نیز ممکن است اصلاً در یک زبان دیگر وجود نداشته باشند. یک سیستم ترجمه‌ی ماشینی، ابتدا متن اصلی را به عنوان زبان ورودی تجزیه و تحلیل و پس از بازنمایی ارتباطات میان عناصر آن، متن را به یک فرم معادل و متناسب با آن در زبان مقصد تبدیل می‌کند. بر ما آشکار است که ترجمه‌ی ماشینی در سطح ابتدایی، می‌تواند ترجمه واژه به واژه را در زمان بسیار کمی به ما بدهد، اما ارائه یک ترجمه قابل قبول از یک متن، مستلزم شناخت کلیه گروه‌هایی شامل این واژه‌ها و یافتن نزدیک‌ترین معادل هر یک از آن‌ها در زبان مقصد است. چالش اصلی در همین جاست که چگونه یک ماشین را برنامه‌ریزی کنیم که هرگونه متنی را، همانند یک انسان، یا دست‌کم مشابه و نزدیک به آن، «درک» کند و آن را به شکلی ترجمه کند که گویی توسط یک انسان مترجم، انجام شده‌است. در ادامه به برخی از رویکردهایی که در مواجهه با این چالش اتخاذ شده است و شرح خلاصه‌ای از مشکلات هر یک می‌پردازیم.

ترجمه‌ی ماشینی قاعده‌محور^۲ (RMBT)

این رویکرد که با عنوان ترجمه‌ی ماشینی دانش‌محور نیز نامیده می‌شود، یک عنوان کلی برای آن دسته از ترجمه‌های ماشینی است که بر اساس داده‌های زبانی در خصوص زبان مبدأ و مقصد عمل کرده و اصولاً از فرهنگ‌های لغت دوزبانه و دستورزبان‌هایی که قواعد اصلی معنایی، واژگانی و نحوی در هر دو زبان را دربرمی‌گیرد ایجاد شده‌است. در این نوع از ترجمه‌ی ماشینی، جمله‌ی درون‌داد بر اساس تحلیل‌های واژگانی، نحوی و معنایی در دو زبان مبدأ و مقصد، به جمله برون‌داد ترجمه می‌شود.

ترجمه‌ی ماشینی مستقیم^۳ (DMT)

مطابق این روش که از ابتدایی‌ترین روش‌های ترجمه ماشینی محسوب می‌گردد، واژه‌ها به صورت مستقیم و بدون در نظر گرفتن بازنمایی زبان مبدأ در سطح یک زبان میانی که در رویکرد قبلی مورد اشاره قرار گرفت، به زبان مقصد ترجمه می‌شود. در این روش، تحلیل نحوی و معناشناختی به شکل بسیار محدودی انجام می‌پذیرد. در واقع این روش همان روش ترجمه‌ی واژه به واژه است که برخی قواعد دستوری نیز به شکل محدودی بر آن اعمال می‌گردد.

محدودیت‌ها و چالش‌های پیش روی این روش برای اغلب ما آشکار است. محصول این رویکرد، کمابیش مشابه ترجمه‌ی افرادی است که یک فرهنگ لغت ابتدایی در دست و در کنار آن نیز دانش مقدماتی از دستور زبان مقصد دارند. از منظر زبان‌شناختی نیز خروجی این روش ترجمه فاقد تحلیل درست از ارتباط نحوی میان عناصر اصلی در درون یک جمله است. مسلماً هر جمله در هر زبان، حاصل پیوند چند واژه‌ی منفرد به یکدیگر نیست، بلکه دربرگیرنده‌ی تنوع بسیار گسترده‌ای از گروه‌های واژگانی است که خود در کنار هم جملات را می‌سازند. بدون تحلیل درست از ارتباط میان این گروه‌ها، تبدیل و ترجمه‌ی قابل قبول از یک جمله در زبان مبدأ به زبان مقصد امکان‌پذیر نیست.

ترجمه‌ی ماشینی زبان میانی^۴ (IMT)

مشکلات عدیده‌ای که رویکردهای اولیه به ترجمه‌ی ماشینی داشتند، باعث ایجاد مدل‌های زبانی پیچیده‌تری برای ترجمه شد. به‌ویژه نیاز مبرمی بود که جملات از زبان مبدأ به شکلی تحلیل شود که معنای آن به طرز قابل قبولی در قالب یک جمله در سطح بینابین زبان مبدأ و مقصد، یعنی یک زبان میانی، بازنمون شده و سپس با کمک و استفاده از همان سطح میانی، تولید جمله‌ی معادل در زبان مقصد صورت پذیرد. در این رویکرد که در واقع نمونه‌ای از ترجمه‌ی ماشینی قاعده‌محور محسوب می‌گردد، جمله‌ی ابتدایی در زبان مبدأ، به یک زبان میانی، زبانی خنثی و مستقل از آن دو زبان اصلی، ترجمه شده و سپس خروجی نهایی از این زبان میانی انجام پذیرد.

از مشکلاتی که این روش با آن مواجه است، بیش از هر چیز دشواری رسیدن و تعریف به یک زبان میانی، حتی برای زبان‌هایی که از خانواده و گروه زبانی یکسانی هستند (برای مثال زبان‌های لاتین مثل اسپانیایی، پرتغالی، فرانسوی و ایتالیایی) قابل مطرح کردن است. با توجه به ماهیت پیچیده و چند بُعدی زبان که جنبه‌های شخصی اجتماعی و فرهنگی نیز در آن دخیل هستند، توصیف و کدگذاری یک زبان میانی که به صورت کامل بتواند هر دو زبان مبدأ و مقصد را به یک حد وسط مشترک تبدیل کند، کاری بس دشوار است. استخراج معنی دقیق از متن اصلی و به

^۲Rule-Based Machine Translation

^۳Direct Machine Translation

^۴Interlingual Machine Translation

منظور بازنمایی آن در زبان مقصد، به هیچ عنوان کار ساده‌ای نیست. به همین منوال، تشخیص دقیق تمایزات معنایی میان واژگان زبان مقصد و امکان ایجاد تداخل معنایی میان واژگان زبان اصلی با زبان مقصد، همواره مسئله‌ساز بوده است.

رویکرد ترجمه ماشینی انتقال‌محور^۹ (TBMT)

با توجه به برخی معایب ناشی از رویکرد زبان میانی که در بخش قبلی به آن‌ها مختصراً اشاره شد، رویکرد انتقال‌محور ظهور یافت. شباهت آن با رویکرد زبان میانی در این نکته است که ترجمه را از یک سطح و نوعی زبان میانی تولید می‌کند. اما تفاوت این دو در این نکته است که رویکرد اخیر در تبدیل جمله‌ی ابتدایی به سطح زبان میانی، تا حدودی به هر دو زبان مبدأ و مقصد توجه می‌کند. این شکل از ترجمه‌ی ماشینی، تفاوت‌های ساختاری دو زبان را به سه سطح تحلیل، انتقال و تولید تقسیم می‌کند. در سطح تحلیل، تحلیل نحوی از جمله در زبان مبدأ صورت می‌پذیرد. در سطح دوم، یعنی انتقال، نتیجه‌ی تحلیل سطح قبلی به یک معادل که به زبان مقصد نزدیک‌تر است بازنمایی و تبدیل می‌گردد. در مرحله‌ی نهایی، یعنی تولید، تحلیل واژگانی به منظور تولید متن نهایی در زبان مقصد صورت گرفته تا خروجی کار به شکل قابل قبولی ارائه شود. یکی از عمده‌ترین مسائلی که این رویکرد با آن مواجه است در این است که قواعد مورد نظر باید در هر یک از سه سطح مورد اشاره اعمال شود و ممکن است تداخل میان این قواعد، خروجی کار را از سطح قابل قبول دور نماید. از این منظر که قواعدی در تحلیل نحوی جمله‌ی اصلی وجود دارد که ممکن است انطباق کاملی با قواعد مندرج در سطح دوم که به زبان مقصد نزدیک‌تر است، نداشته باشد. بدیهی است همین موضوع در خصوص ارتباط میان سطح دوم و سطح سوم نیز حاکم است.

رویکرد ترجمه ماشینی پیکره-محور^{۱۰} (CBMT)

پیکره‌ی زبانی، مجموعه‌ی وسیعی از متون نوشتاری یا گفتاری آوانویسی شده است که می‌توان آن را مبنایی برای تحقیق و توصیف زبانی قرار داد. ترجمه‌ی ماشینی پیکره‌محور، از یک پیکره بسیار گسترده شامل ترجمه‌های قبلی از جملات مختلف استفاده کرده تا در ترجمه‌ی جملات مشابه از آن‌ها بهره گیرد. این رویکرد خود شامل دو شاخه‌ی اصلی می‌شود: ترجمه‌ی ماشینی آماری و ترجمه‌ی ماشینی مثال‌محور، که در ادامه به شکل مختصری به آن‌ها اشاره خواهیم کرد.

در رویکرد ترجمه‌ی ماشینی آماری^{۱۱}، این منظر اتخاذ شده است که هر جمله در زبان، ترجمه‌ی احتمالی از جمله‌ای در زبان دیگر است و بهترین ترجمه، آن ترجمه‌ای است که توسط سیستم بیشترین احتمال آماری تطابق میان این دو جمله به آن اختصاص یافته باشد. مشکل اصلی این رویکرد، ترتیب جمله‌ها در زبان مبدأ و زبان مقصد است. یعنی اگر یک جمله در زمان مبدأ، چند جمله معادل در زبان مقصد داشته باشد و بالعکس، ترتیب و اولویت‌دهی به این معادل‌های چندگانه کار آسانی نیست. در کنار آن ابهام‌های معنایی و ساختاری، واژگان استعاری و ترتیب واژه‌های متفاوت^{۱۲} در زبان‌های مختلف نیز از چالش‌های پیش روی این رویکرد می‌باشند. افزون بر این، پیاده‌سازی این پیکره می‌تواند امری بسیار پرهزینه و زمان‌بر باشد.

در ترجمه ماشینی مثال‌محور^{۱۳}، حجم وسیعی از جملات با ترجمه‌های معادل آن‌ها به عنوان نمونه به یک پایگاه داده وارد شده و در ترجمه‌ی جملاتی که توسط سیستم، مشابه آن‌ها تشخیص داده شده‌اند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این مدل، که اساساً بر محور قیاس قرار دارد، جمله‌ای که قرار است ترجمه گردد، توسط سیستم در پایگاه جملات قبلی که ترجمه شده مورد جستجو قرار می‌گیرد تا نزدیک‌ترین جمله مشابه آن در زبان مبدأ یافت شود. به نوعی می‌توان گفت جمله‌ی جفت کمینه آن در پیکره‌ی موجود پیدا شود، یعنی جمله‌ای که فقط در یک واژه در یک جایگاه یکسان با اختلاف دارد. با اعمال تغییرات جزئی، تغییرات حداقلی در جمله ترجمه شده‌ی موجود در پیکره ایجاد می‌شود تا ترجمه‌ی جدید حاصل گردد. بسیاری از مشکلاتی که در رویکردهای قبلی موجود بود، در این رویکرد نیز مشاهده می‌شود.

^۹Transfer-based Machine Translation

^{۱۰}Corpus-based Machine Translation

^{۱۱}Statistical Machine Translation

^{۱۲}word order

^{۱۳}Example-based Machine Translation

ترجمه ماشینی عصبی^۴ (NMT)

با توجه به رشد شگفت‌انگیز علوم عصب‌شناختی و پیوند آن با علوم انسانی و ایجاد حوزه‌های میان رشته‌ای از قبیل عصب‌شناسی زبان، این رویکرد در ترجمه‌ی ماشینی در سال‌های اخیر مورد توجه و کانون تحقیقات و طرح‌های بسیاری بوده است. عصب‌شناسی زبان، شاخه‌ای از دانش زبان‌شناسی که به مطالعه‌ی ساز و کارهای عصبی کنترل‌کننده‌ی درک، تولید و فراگیری زبان در مغز می‌پردازد. در ترجمه با ماشین عصبی، که بر اساس مفهوم یادگیری عمیق^۵ ایجاد شده است، از مدل‌های عصبی در هوش مصنوعی استفاده می‌شود که خود شامل شبکه‌ی پیچیده‌ای است متشکل از لایه‌های مختلف نورو و که برخلاف تمامی ترجمه‌های ماشینی پیش از خود، ماشین ترجمه را قادر می‌سازد که سطح تحلیل و دانش زبانی خود را در طول مراحل کار ترجمه اصلاح کرده و بهبود ببخشد. سیستم‌های ترجمه معروف جدید از قبیل گوگل، از این مدل ترجمه بهره می‌گیرند. با تحلیل دقیق از تعداد بسیار زیادی از جملاتی که به شکل داده به آن‌ها وارد شده است، شبکه‌های عصبی امکان ترجمه و تعبیر جملات پیچیده را برای شکل بهتری نسبت به مدل‌های قبلی برای ما فراهم می‌آورند. اگر انسان، زبان را نه در قالب یادگیری چند قاعده‌ی دستوری و تعداد مشخصی واژه برای ساخت جملات دستوری، بلکه به مثابه‌ی شبکه‌ی بسیار درهم‌تنیده‌ای از ارتباطات میان عناصر آوایی، واژگانی، نحوی، معنایی و کاربردی فراگرفته است، با کشف هر چه بیشتر روابط میان شبکه‌های عصبی مغز انسان و شبیه‌سازی آن در قالب یک هوش مصنوعی، می‌توانیم ماشین ترجمه‌ای داشته باشیم که به هدف غایی خود نزدیک‌تر است.

با توجه به این که این رویکرد، نیاز به توضیحات بیشتری از مفاهیمی از قبیل پردازش طبیعی زبان،^۶ یادگیری عمیق، شبکه‌های عصبی مصنوعی، تطبیق دامنه^۷ و غیره نیاز دارد، در نوبت بعدی، ضمن توضیح بیشتر در خصوص آن مفاهیم، سعی خواهیم نمود موضوع ترجمه با ماشین عصبی را برای شما خوانندگان عزیز روشن‌تر سازم.

استاد بیژن دآوری دولت‌آبادی

---

^۴Neural Machine Translation

^۵Deep Learning

^۶Natural Language Processing

^۷Domain Adaptation

The science of linguistics

الهام حمیدی

Linguistics tries to answer fundamental questions such as: "What is language?", "How does language work?", "What is the difference between human language and the communication system of other animals?", "How does a child learn to speak?", "How does a person write?", "Why do languages change?" and so forth.

Linguistics investigates and studies all parts of the language, including units, the nature of the structure and their changes. This field also examines changes in time over the years. With these details, the aim of linguistics is to describe and explain the unconscious knowledge that every speaker has about his language.

A person who studies linguistics is called a *linguist*. It is not necessary for a linguist to speak several languages fluently, but also it is more important for him to be able to explore linguistic phenomena such as the word system of a language or its idioms. He is more of an extroverted and trained observer than a party to the conversation.

Now we want to be a little more precise in this regard. As it was said, linguistics is the science of studying language and the means of communication among people. The main branches of this science are:

١. Phonetics
٢. Phonology
٣. Morphology
٤. Syntax
٥. Semantics
٦. Language Acquisition

Phonetics

Phonetics is a science that studies the sounds and phonetic structures of the language. This science considers how sounds are generated and classified in a language and what effects they have on the meaning and difference of words and sentences.

Phonology

Phonology is the study of the sound patterns of a language and it has to do with the organization of sounds in a language which actually studies the changes that occur in speech.

Morphology

This science means studying how words and structures are formed and it studies how the smaller parts of words are placed to make larger units and the rules governing this process. Elements that are put together to form words are called morpheme, which is the smallest meaningful unit of a language. For example, the word {cats} is formed from two parts: cat and plural s.

Syntax

The science of syntax is the study of the structure of sentences and tries to explain what is grammatically correct in a particular language based on the rules. These rules define the basic structure. For instance, the basic structure of the English language is *subject-verb-object*, as in the following sentence: **John hit the ball.**

The transformation process allows you to create a different structure like this: **The ball was hit by John.**

Semantics

Semantics is the science of studying meaning and tries to explain how we understand meanings and also how we use this perception to produce sentences. Semantics has a broad communication with the science of *logic* in philosophy.

Language Acquisition

Language Acquisition shows how children learn a language or how adults learn a second language. It is so important because gives us a conception into the basic process of language. Two components are involved in language acquisition: the universal grammar (UG) of the language learner and the environment. The theory UG has a broad concept. This theory believes that all languages work in a specific format and understanding this formatting helps a lot to understand what language really is.

Why is linguistics useful for us?

With the progress and comprehensive development of this field, linguists are not the only ones who are interested in studying and considering language. In many other fields, knowing the language has become very important. Philosophers, Psychologists, Anthropologists, sociologists, Literature students, Translators and Interpreters, Teachers, Speech therapists, Writers and Poets, and even the experts of the security_ political apparatus have gained a deeper perception into their specialized field by studying the language and with the help of its concepts, they try to find answers to the questions of their specialized field. But it is only the linguist who deals directly with the language itself. In other words, researchers from other disciplines have an opinion on the relationship between language and other aspects of human life. While linguists are especially the main source of information and theorizing in this field.

Linguistics job market

As it was said, today linguistics is used in various fields and graduates of this field will have many job opportunities. In the following, we will consider the labor market of the field of linguistics:

Knowledge enterprise and technological companies

In the last decade, the cooperation of linguists with engineers and technical scientists has led to the emergence of intelligent talking robots. In addition, with the help of this field and using artificial intelligence and machine learning technology, software such as *speech recognition*, *speech-to-text conversion* and *photo-to-text conversion* have developed and grown significantly.

Language teaching

Since linguists study the nature and structure of languages they will be more efficient in educational matters. Also, according to the theories and research literature available in this field, linguists have a good theoretical background regarding the process of learning first and second languages.

The areas of text content production and editing

Linguists have special expertise in the field of structure and meanings of words and linguistic units. Therefore, they can easily take on the jobs of editing, translation, content production and writing.

Cooperation with the Academy or lexicography projects

Linguists can work in the Academy of Persian Language and Literature and work in generating new required words. Also, one of his duties in this academy is to protect the mother (first) language. He compassionately prevents unfamiliar and foreign words from entering the standard language. Also, there is an opportunity for him to collaborate in lexicography and dictionary writing projects.

Advertising

By using social psychology, linguists can identify the tendencies of the people and provide them to advertising companies. For instance, today having an advertising slogan or a euphonious brand name is the desire of all company managers and business enterprises. Linguists will definitely be able to play a role in this field.

Medical

With the help of neurology and medical teams, linguists can treat some language disorders caused by damage to a certain area of the patient's brain.

Content analysis

Another job facing the linguist, is content analysis, which is the most used case in the field of political security. A linguist can decipher the strategy and hidden thinking behind the text by scrutiny the words of the audience.

علم زبان‌شناسی

زبان‌شناسی می‌کوشد تا به پرسش‌هایی بنیادین پاسخ گوید، از جمله : «زبان چیست؟» و «زبان چگونه عمل می‌کند؟»، «زبان آدمی با سامانه ارتباطی دیگر جانوران چه تفاوتی دارد؟»، «کودک چگونه سخن گفتن می‌آموزد؟»، «انسان چگونه می‌نویسد»، «چرا زبان‌ها متحمل تغییرات می‌شوند؟» و غیره.

زبان‌شناسی به بررسی و مطالعه تمامی بخش‌های زبان از جمله، واحدها، ماهیت، ساختار و تغییرات آن‌ها می‌پردازد. این رشته، تغییرات زمان در طول سال‌ها را نیز مورد بررسی قرار می‌دهد. با این تفصیل، هدف زبان‌شناسی توصیف و توضیح دانش ناخودآگاهی است که هر متکلمی درباره زبان خود دارد. کسی را که به بررسی‌های زبان‌شناختی می‌پردازد، **زبان‌شناس** می‌نامند. لزومی ندارد که یک زبان‌شناس به روانی به چندین زبان سخن بگوید. برای او مهم‌تر این است که بتواند پدیده‌های زبان‌شناختی را مانند سامانه واژه‌های یک زبان یا کارواژه‌های آن را کندوکاو نماید و بازبشکافد. او بیشتر یک مشاهده‌گر برون‌گرا و ورزیده است تا این که بخواهد یکی از طرفین گفتگو باشد. اکنون می‌خواهیم کمی در این رابطه دقیق‌تر شویم. همان‌طور که گفته شد، زبان‌شناسی علم مطالعه زبان و ابزار برقراری ارتباط میان انسان‌ها است. شاخه‌های اصلی این علم عبارتند از:

۱. آوا شناسی
۲. واج‌شناسی
۳. تاریخ تحولات لغوی
۴. علم نحو
۵. علم معانی (معنی‌شناسی)
۶. فراگیری و تحصیل زبان

آواشناسی

آواشناسی یا فونتیک علمی است که به مطالعه صداها و ساختارهای آوایی زبان می‌پردازد. این علم بررسی می‌کند که چگونه صداها در زبان، تولید و طبقه‌بندی می‌شوند و این که چه تأثیری بر معنا و تفاوت کلمات و جملات دارند.

واج‌شناسی

واج‌شناسی مطالعه الگوهای صدایی یک زبان است و با سازمان‌دهی صداها در یک زبان ارتباط دارد که در واقع تغییراتی که در صداها یافتار برای ایجاد کلمات به وجود می‌آید را بررسی می‌کند.

تاریخ تحولات لغوی

این علم به معنای مطالعه نحوه تشکیل کلمات و ساختارهاست و به بررسی چگونگی قرارگرفتن اجزای کوچک‌تر کلمات برای ساخت واحدهای بزرگتر و قواعد حاکم بر این فرایند می‌پردازد. عناصری که برای تشکیل کلمات در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند، Morpheme نامیده می‌شوند که کوچکترین واحد معنادار یک زبان است. به عنوان مثال کلمه Cats از دو بخش Cat و S جمع شکل می‌گیرد.

علم نحو

علم نحو مطالعه ساختار جملات است و تلاش می‌کند که توضیح دهد بر اساس قواعد، چه ساختاری از نظر گرامری در یک زبان خاص صحیح است. این قوانین ساختاری اصولی را مشخص می‌کنند. به‌عنوان مثال ساختار اصولی زبان انگلیسی به صورت فاعل - فعل - مفعول است مانند جمله زیر (John hit the ball). فرایند دگرسازی به شما این امکان را می‌دهد که ساختاری متفاوت مانند (The ball was hit by John) را ایجاد کنید.

معناشناسی

معناشناسی علم مطالعه‌ی معناست و تلاش می‌کند که توضیح دهد چگونه معانی را درک می‌کنیم و همچنین چگونه از این ادراک برای تولید جملات استفاده می‌کنیم. معناشناسی ارتباط گسترده‌ای با علم منطق در فلسفه دارد.

فراگیری و تحصیل زبان

آموزش زبانی نشان می‌دهد که چگونه بچه‌ها یک زبان را یاد می‌گیرند و یا این که بزرگترها چگونه زبان دوم را می‌آموزند. تحصیل زبانی بسیار مهم است چرا که بینشی از فرایند اصولی زبان به ما می‌دهد. دو جزء در تحصیل زبانی شرکت دارند، دانش فطری زبان‌آموز و محیط. نظریه‌ی UG مفهوم گسترده‌ای دارد. تئوری این نظریه این است که کلیه زبان‌ها در یک قالب‌بندی خاص عمل می‌کنند و فهم این قالب‌بندی تا حد زیادی به فهم این که زبان چیست کمک می‌کند.

چرا زبان شناسی برای ما مفید است؟

با پیشرفت و توسعه‌ی همه جانبه این رشته، زبان‌شناسان تنها افرادی نیستند که علاقه‌مند به مطالعه و بررسی زبان هستند. در بسیاری از رشته‌های دیگر نیز شناخت زبان بسیار اهمیت یافته است. فلاسفه، روانشناسان، مردم‌شناسان، جامعه‌شناسان، دانشجویان ادبیات، مترجمان، معلمان، متخصصان گفتاردرمانی، نویسندگان و شعرا و حتی کارشناسان دستگاه‌های امنیتی-سیاسی نیز با مطالعه زبان بینش عمیق‌تری نسبت به رشته‌ی تخصصی خود کسب کرده‌اند و به کمک مفاهیم آن سعی در یافتن پاسخ برای سؤالات رشته تخصصی خود دارند. اما این فقط زبان‌شناس است که مستقیماً با خود زبان سر و کار دارد. به عبارتی محققان سایر رشته‌ها به ارتباط بین زبان و جنبه‌های دیگر زیست انسانی نظر دارند. درحالی‌که زبان‌شناسان به‌طور اخص منبع اصلی اطلاعات و نظریه‌پردازی در این رشته هستند.

بازار کار رشته‌ی زبان‌شناسی

همان‌طور که گفته شد، امروزه زبان‌شناسی در حوزه‌های متنوعی کاربرد دارد و فارغ‌التحصیلان این رشته فرصت‌های شغلی زیادی خواهند داشت. در ادامه، بازار کار رشته زبان‌شناسی را بررسی می‌کنیم:

شرکت‌های دانش‌بنیان و فناوری

در دهه‌ی اخیر، همکاری زبان‌شناسان با مهندسان و دانشمندان علوم فنی موجب ظهور ربات‌های هوشمند سخنگو شده است. علاوه بر این به کمک این رشته و با استفاده از تکنولوژی هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی، نرم‌افزارهایی مانند تشخیص گفتار، تبدیل گفتار به متن و تبدیل عکس به متن، توسعه و رشد قابل ملاحظه‌ای یافته‌اند.

آموزش زبان

از آنجایی که زبان‌شناسان ماهیت و ساختار زبان‌ها را مورد مطالعه قرار می‌دهند، در امور آموزشی کارآمدتر خواهند بود. همچنین با توجه به نظریات و ادبیات پژوهشی موجود در این رشته در خصوص فرایند یادگیری زبان‌های اول و دوم، زبان‌شناسان از پیشینه نظری خوبی برخوردارند.

حوزه‌های تولید محتوای متنی و ویراستاری

زبان‌شناسان به حوزه‌ی ساختار و معانی لغات و واحدهای زبانی اشراف خاصی دارند. از این رو به راحتی می‌توانند مشاغلی مانند ویراستاری، مترجمی، تولید محتوا و همچنین نویسندگی را برعهده بگیرند.

همکاری با فرهنگستان و یا پروژه‌های فرهنگ نویسی

یک زبان‌شناس می‌تواند در فرهنگستان زبان و ادب فارسی کار کند و در تولید واژه‌های مورد نیاز جدید فعالیت کند. همچنین یکی دیگر از وظایف او در این فرهنگستان، پاسداری و نگهداری از زبان مادری است. وی دلسوزانه از ورود واژگان نامأنوس و بیگانه به زبان معیار جلوگیری می‌کند. همچنین در پروژه‌های فرهنگ‌نویسی و لغت‌نامه‌نویسی نیز برای او فرصت همکاری وجود دارد.

تبلیغات

زبان‌شناسان با بهره‌گیری از روانشناسی اجتماعی می‌توانند تمایلات و گرایش‌های توده‌ها را شناسایی و در اختیار شرکت‌های تبلیغاتی قرار دهند. مثلاً امروزه داشتن یک شعار تبلیغاتی یا نام تجاری خوش‌آوا، خواسته‌ی تمام مدیران شرکت‌ها و بنگاه‌های تجاری است. قطعاً زبان‌شناس در این زمینه، توانایی ایفای نقش خواهند داشت.

پزشکی

زبان‌شناسان می‌توانند به کمک تیم‌های عصب‌شناسی و پزشکی، برخی اختلالات زبانی را که به دلیل آسیب به ناحیه‌ی خاصی از مغز بیمار پدید آمده، درمان کنند.

تحلیل محتوا

یکی دیگر از مشاغل پیش روی زبان‌شناس، تحلیل محتوا است که در حوزه سیاسی-امنیتی بسیار پرکاربرد است. یک زبان‌شناس می‌تواند با بررسی دقیق کلام مخاطب، استراتژی و تفکر پنهان پشت آن متن را رمزگشایی کرده و پیش‌بینی کند که هدف گوینده از بیان جمله به آن شکل خاص، چه بوده است؟

Line talks:

You cannot swallow

A hair

But on a paper

It eats your eyes

By its scene

"Line this, Line that"

Line talks these days

Stroke your pen

While strokes of your hair fail !

Cliffs of fall

O the finger,

Finger makes lines

You cannot swallow

Your words

So on a paper

You will draw

Isun.Marami

Line art is an art consists of different types of lines usually in black colour.

This kind of art is limpid enough that you will get its meaning as it is not complicated. It is a great misfortune that most of the time, majority of people, even artists, call this a "Sketch", but the supreme synonym for it, is: Line drawing.

Here, I have presented a generated form of line art, using merely one or at least two lines. It is not as simple as the basic one to get its message, but more meaningful. ♡

When you write the word "Ten", you read it "Ten" but a person who is as sharp as a tack, might see the word "Net". The word "Ent" either is readable and meaningful.

It is as easy as duck soup to understand this kind of art, at the first glance. When you look deep inside, you will realize new side of it or actually new sides.

It is like philosophy. Although the art it is not about words, myriad words cross your mind by each sight. For instance, generally you see the shape of a bird in the image, which can be a house by a right rotation or it can change in to a growing flower by its left rotation.

All in all, most of the time I draw them less than 30 seconds without a pause. Meanwhile every forms can be symbols and every colours can lose their usual meanings. For example: Red is not the colour for romance or anger, blue can be, though!

Do not be in a fence, enter in this new world.

Isun.Marami

Isun.Marami

"بغض"

بغضی در گلویم چون خشتی آب خورده

هر ثانیه مرا به آغوش مرگی بی‌پایان فرامی‌خواند...

تنهایی امانم را بریده

دگر توان ایستادن نیست...

به کدامین سو نگاه کنم؟!!

به احساس خفگی در هوایی پر از دلتنگی

که مرا کشان‌کشان به سوی پرتگاهی عمیق می‌کشانند؟

به چشم‌هایم که با من قهرند و باریدن، معنایی برای‌شان ندارد؟

به چه باید دل‌خوش کرد در این زمان؟!!

به زندگی که سازی ناکوک دارد؟!!

یا به کام تلخش که شیرین نمی‌شود؟

یا به تاریکی، که دالانی بی‌انتهاست؟

نمی‌دانم، نمی‌دانم...

این روزها هیچ نمی‌دانم از خود...

همچون سایه‌هایی که گریزانند از من و هوای من

و این بغض که همچنان گلویم را می‌فشارد و نمی‌بارد!...

"سلام بانوی زیبای من"

خوش آمدی و چه عاشقانه از راه رسیدی...

فصل بانوی من، پاییز

این دختر بچه‌ی لوس، چه دلبرانه از راه رسید!

وقت پوشیدن هودی و قهوه، راه رفتن زیر

برگ‌های خشک شده‌ی زرد و نارنجی‌ات

فصل نارنگی و پرتقال رسید...

فصل عاشقانه، دست گرفتن هم نفس‌مون...

فصل لبو و باقالی خریدن از گاریچی‌های محله-

های بالا و پایین تهران...

باز که حرف از این شهر شد...

شهری که توش قد کشیدم، بزرگ شدم، عاشق

شدم، دل بستم، نفرین شدم

تهران شهر شلوغ و بی‌سر و ته من ...

دوباره پاییز رو باهات تجربه می‌کنم ....

آمدنت مبارک پاییز زیبای من...

"چشمانت"

چشمانت ارتش نازی بود و من سربازی که در خط مقدم جنگ با نگاهت، تمام مهماتش ته کشیده...

تکیه به تلی از خاک، به اتمام این جنگ نشسته‌ام...

این منم

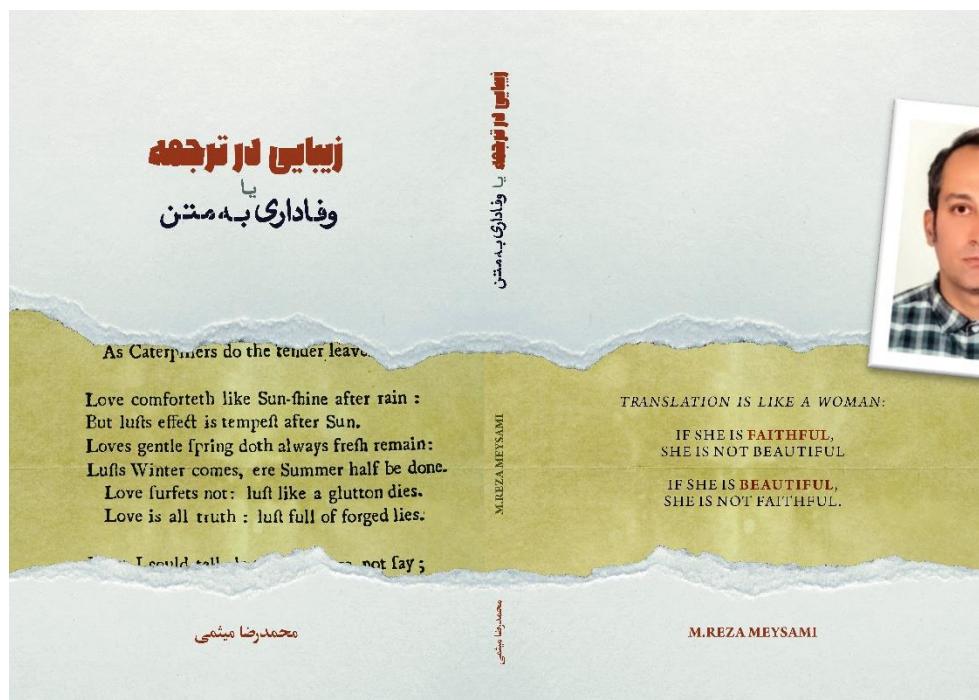
تنها سرباز لهستانی که با چشمانت خلع‌سلاح شده،

آخرین بازمانده‌ای که تنها پُک سیگارش را با نگاه به آسمان می‌کشد و

به میدان مینی می‌رود که قلبش اسیر دختری از دشمن شده...

حال، من مانده‌ام با اسلحه‌ی بی‌فشنگ که برای فتح قلبت آماده‌ی رزم می‌شوم

با لشگری از مهمات جنگی...

معرفی کتاب:

(زیبایی در ترجمه یا وفاداری به متن)

نویسنده: محمد رضا میثمی

ترجمه ساختاری پویا و هویتی زنده دارد و نه تنها در قید و بند زمان و مکان نمی گنجد. بلکه همواره به دنبال خلق افق های جدید و مرزبندی های نوین است. شاید بتوان اینگونه اظهار داشت که پایه و اساس نگارش این کتاب بر مبنای تحلیل و بررسی نقاط ضعف و قوت تالیفاتی بوده که تاکنون در این حوزه منتشر شده است. از این رو تلاش گردیده تا از یک سو ضمن بهره گیری از مطالب ارزشمندی که توسط اساتید فن، بیان و گردآوری شده است و از سوی دیگر با اجتناب از ورود به موضوعات غیرضروری و نامرتبط، روند و خط مشی متفاوتی پیش گرفته شود تا اساساً گلام و گفتار صرفاً در قالب ارائه مفاهیم نظری و تعاریف و چارچوب های ساختاری محدود و محصور نگردد.

در این اثر سعی بر این است که مقوله ترجمه از طریق تلفیق ساختارهای تئوری و مکانیسم های کاربردی و در قالب خلق یک ترکیب طبیعی و انعطاف پذیر مورد واکاوی قرار گیرد. به عبارت دیگر آنچه که قرار است به آن پردازیم هرس کردن شاخ و برگ های زائد و غیر ضروری ساختارهای سنتی و ایجاد یک قالب ملموس و مفهوم بمنظور بازآفرینی متن می باشد. هدف این کتاب معطوف به آموزش نیست بلکه ایجاد دیدگاهی انتزاعی در مخاطب و بهره گیری از خلاقیت و هوش انسانی در ارتباط با فن ترجمه است.

علاقه مندان به حوزه ترجمه می توانند از طریق لینک تلگرام @Mohammad_Reza_Meysami با مولف اثر در ارتباط باشند و ضمن دسترسی به فایل pdf و نسخه چاپی کتاب، نقطه نظرات خود را با عضویت در گروه گپ و گفت ترجمه که بدین منظور ایجاد شده است، اشتراک گذاری نمایند.

THE ART OF TRANSLATION

گردآورنده: زهرا عباسی

ترجمه هنر است و مترجم نیز هنرمند...

وقتی شما یک کتاب غیر از زبان مادری خود می‌خوانید، بدون شک به مترجم آن اثر اعتماد دارید. وقتی به راحتی یک فیلم خارجی می‌بینید و آن را درک می‌کنید اهمیت علم و هنر ترجمه را درمی‌یابید. مترجم، پلی محکم بین دو زبان اول و دوم است و در واقع انتقال مفاهیم و معنا به شکل صحیح، اصولی و منطقی میان دو زبان توسط مترجم صورت می‌پذیرد. راستی، درستی، مهارت دانش و ذوق لطیف مترجم از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های یک مترجم حرفه‌ای خبره و با انگیزه است.

اولین مترجم سنت جروم بود که حدود ۴۰۰ سال پس از میلاد کتاب مقدس را از زبان عبری و یونانی به لاتین ترجمه کرد.

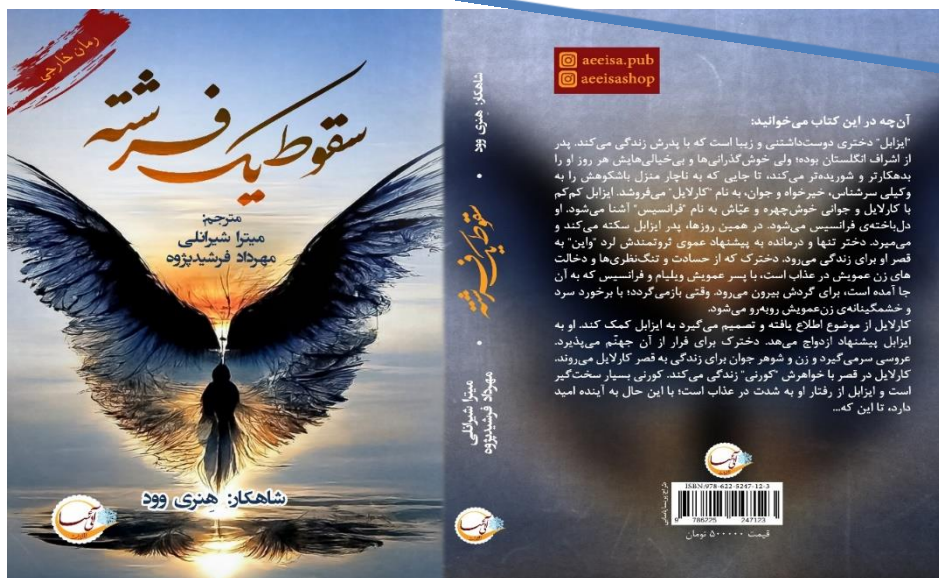
سنت جروم را قدیس حامی مترجمان و دایرةالمعارف نویسان می‌دانند. پدر ترجمه‌ی ایران آقای محمد قاضی یکی از نویسندگان و مترجمان برجسته در حوزه ادبیات است که "شازده کوچولو" ترجمه‌ی این هنرمند و مترجم برجسته است. رسالت ترجمه هم‌افزایی با اصل اثر است و ترجمه‌ی

خوب کمک می‌کند که یک اثر خوانندگان بیشتری بیابد و از این طریق پیام اثر به افراد بیشتری در جهان منتقل شود.

در ذیل نام ۱۶ مترجم در ایران را ذکر می‌نمایم:

- ۱- حسین قلی مستعان؛ مترجم رمان بینوایان - شاهکار ویکتو هوگو
- ۲- ربیع مشفق همدانی؛ مترجم اثر تحصیل کرده‌ها
- ۳- نجف دریابندری؛ آثار ترجمه‌اش ده وداع با اسلحه - پیرمرد و دریا
- ۴- عبدالله کوثری؛ مترجم اثر گفتگو در کاتدال و مرگ در آند از یوسا
- ۵- ابوالحسن نجفی؛ مترجم اثر پرندگان می‌روند تا در پرو بمیرند از رومن گاری
- ۶- رضا سید حسینی؛ مترجم اثر دختر چشم طلایی از بالزاک - ۲۴ ساعت از زندگی یک زن
- ۷- مهدی غبرایی؛ مترجم آثار آوای وحش از جک لندن - بلندی‌های بادگیر از امیلی برونته - الیور توویست از چارلز دیکنز
- ۸- محمود اعتمادزاده (به آذین)؛ مترجم اثر زن سی ساله
- ۹- سروش حبیبی؛ برترین و بهترین مترجم ادبیات روسیه است، او مترجمی چند زبانه است. آثاری از نویسندگان بزرگ مانند چخوف، داستایوفسکی و تولستوی را ارائه نموده است.
- ۱۰- بهمن فرزانه؛ آثار عشق در زمان و صدسال تنهاییاز گابریل گارسیا مارکز
- ۱۱- مهدی سحابی؛ مترجم آثار نقاشی دیواری و انقلاب مکزیک از ماریو و آرزوهای بزرگ از چارلز دیکنز
- ۱۲- محمد قاضی؛ مترجم آثار شازده کوچولو از سنت اگزوپری، دن کیشوت اثر سروانستن و نان و شراب اثر اینیاتسیو سیلونه
- ۱۳- صالح حسینی؛ مترجم آثار مزرعه حیوانات از جرج اورول و برادران کارمازوف از داستایو یوفسکی
- ۱۴- منوچهر بدیعی؛ مترجم آثاری مانند چهره‌ی مرد هنرمند در جوانی از جیمز جویس
- ۱۵- عزت الله فولادوند؛ مترجم آثار آرام از گر اهام گرین و به یاد کاتالونیا از جرج اورول
- ۱۶- بهمن شعله‌ور؛ مترجم آثار رمان خشم و هیاهو اثر فاکوند و شعر سرزمین هرز اثر ماندگار تی. اس. الیوت

معرفی کتاب سقوط یک فرشته
کاری از دو دانشجوی رشته مترجمی زبان انگلیسی واحد ۱۱
نویسنده: هنری وود
مترجمان: میترا شیرانلی و مهرداد فرشید پثروه

درباره
کتاب
سقوط
یک
فرشته

رمان زیبای "سقوط یک فرشته" شاهکار هنری وود، نویسنده‌ی انگلیسی تبار ساکن بریتانیا می‌باشد. وی علاوه بر نوشتن این رمان زیبا، رهبر اکستر، آهنگساز و استاد دانشگاه نیز بود. او در سن ۷۵ سالگی درگذشت.

خالق این اثر، چنان زیبا و خارق‌العاده این داستان را به رشته‌ی تحریر درآورده که هر خواننده‌ای را به تحسین وامی‌دارد. سقوط یک فرشته برای اولین بار در سال ۱۳۷۰ ترجمه و به چاپ رسید. اما ترجمه‌ای که ۳۱ سال قبل انجام شده بود، متناسب با ادبیات آن زمان بود و با سبک و سیاق ادبیات امروز بسیار تفاوت داشته و متأسفانه باب میل و طبع خوانندگان امروز نبود. همین امر بهانه‌ای شد تا تصمیم بگیریم برای بار دوم آن را ترجمه و از انتشارات آئی‌سا به چاپ برسانیم. طی تلاش‌های شبانه‌روزی و بی‌وقفه‌ی ۱۰ ماهه، موفق شدیم ترجمه‌ی آن را به پایان رسانده و پس از اخذ مجوز آن را چاپ نماییم و در سی و پنجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با حضور اساتید عزیز و تعدادی از دانشجویان محترم دانشگاه واحد ۱۱ رونمایی شد.

این کتاب با همکاری دوست خوبم مهرداد فرشیدپژوه که در ترجمه‌ی این شاهکار بی‌نظیر مرا همراهی نمود، به ثمر رسید. امیدواریم این کتاب را تهیه و از خواندن این رمان دلنشین لذت ببرید و بر دل و دیده‌تان خوش بنشیند.

میترا شیرانلی

* جهت تهیه این اثر می‌توانید به آیدی پیج انتشارات آئی‌سا مراجعه فرمایید.

Aeeisa.pub
Aeeisashop

جشن رونمایی کتاب سقوط یک فرشته با حضور استاد شهریار سرداری ایروانی و استاد بیژن داوری
در سی و پنجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

نمایش زیبای ایران‌دخت: IRANDOKHT

کاری از استاد افروز صفایی و دانشجویان فارغ‌التحصیل رشته‌ی مترجمی زبان انگلیسی واحد ۱۱ و ۴۶: ایران‌دخت داستانی عاشقانه از نسل‌هایی است که در جستجوی آرمان شهری خیالی، ترک خانه کردند و سودایی در سر پروراندند که آرامشی برای‌شان به همراه نداشت، بی‌پر و بال و ترسان شدند دور از این آب و خاک... این نمایش روایتی از غریبی و تنهایی، پریشانی و پشیمانی عاشقانی است که همواره دل‌شان چه دور و چه نزدیک با این خاک ماند و شجاعانه رویاهایی در سر بافتند و تپش‌های عاشقانه‌ای را پس زدند که به جز در سرزمین مادری در هیچ جای دیگری آن را نیافتند... سیاوش‌هایی که تصمیم گرفتند عشقی نداشته باشند. اما در برابر این تصمیم بزرگ ترسیدند. قول دادند که برنگردند؛ اما برگشتند و روانه‌ی کوه و دریا شدند و از دلتنگی مُردند... این داستان عاشقان ایران است که حتی مرگ هم نمی‌تواند نام‌شان را از یاد و خاطر روزگار محو کند، هرگز... در حال حاضر این نمایشنامه در مرحله‌ی دورخوانی است و تا پایان سال ۱۴۰۳ به روی صحنه اجرا خواهد رفت که آقای مهرداد فرشیدپژوه از دانشجویان فارغ‌التحصیل واحد ۱۱ نیز، در این نمایش در نقش مهرداد پژوهش ایفای نقش می‌کنند.

با آرزوی موفقیت برای استاد افروز صفایی عزیز و دوستان هنرمندمان در این تئاتر زیبا.

با احترام: میترا شیرانلی

استاد افروز صفایی بر روی صحنه‌ی اجرای تئاتر دو زبانه‌ی زادروز و زادمرگ یک هنرمند، ۲۰ اسفندماه ۱۴۰۲ - تالار محراب

مراسم معارفه دانشجویان نو ورود

کاردانی مترجمی زبان انگلیسی (آثار دیداری)
کاردانی مترجمی زبان انگلیسی (آثار شنیداری) ویژه ورودی های مهر ۱۴۰۳
کارشناسی مترجمی همزمان زبان انگلیسی

A

A آشنایی با رشته ی زبان و باید و نبایدهای دانشگاه

B آشنایی با اساتید و مدیر گروه زبان انگلیسی

C تقدیر از دانشجویان ممتاز و مقام آور نیمسال قبل

D و برنامه های متنوع و شاد دیگر

پنجشنبه ۸ آذرماه ۱۴۰۳ - ساعت ۱۴

سالن اجتماعات دانشگاه

منتظر حضور ارزشمند شما ورودی های جدید زبان انگلیسی هستیم

@language_uast11

@uast11language